

Кисляков С.С. stepankislyakov@gmail.com
студент

Моїсеєнко Т. Є. t.e.moiseenko@gmail.com
канд. економ. наук, доцент

Національний технічний університет України «КПІ імені Ігоря
Сікорського»

АНАЛІЗ РИНКУ КРИПТОВАЛЮТИ В СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Анотація. У статті розглядається сутність криптовалюти, виокремлено ринок та обсяг капіталізації криптовалют в світовій економіці. Особливу увагу приділено цифровій валюті біткоїн. А також розглянуто питання правового статусу біткоїна в Україні.

Ключові слова: біткоїн, блокчейн, криптовалюта, обсяг капіталізації криптовалют, цифрова валюта.

Abstract. The article examines the essence of cryptography, outlines the market and the volume of capitalization of cryptovolume in the world economy. Particular attention is paid to the bitcoin's digital currency. The questions of the legal status of bitcoin in Ukraine are also considered.

Key words: bitkoyin, blokcheyn, cryptocurrency, market capitalization cryptocurrency, digital currency.

Вступ. Сучасна ринкова економіка розвивається з інноваціями та технологіями, що руйнують традиційні уявлення про ринкові економічні відносини. Цифрові валюти та інноваційні фінансові системи створюють нові умови грошового обігу. Широкого розповсюдження набуває використання криптовалют для здійснення щоденних транзакцій.

Винахід перетворюється в інновацію, коли відбувається симбіоз масової комерціалізації та сприйняття суспільством. Криптовалюта – це результат винаходу, який зараз готовий стати наступним великим інноваційним процесом у галузі фінансових технологій.

Розглянуті у статті питання є актуальними, але не до кінця вивченими, оскільки ринок криптовалют є новим і має тенденцію до постійних змін. Розгляд даної теми зустрічається у роботах таких науковців дослідників, як Андреас Антонопулус [1], Енді Грінберг [2], Івамуру Мітсуру [3], Паоло Таска [4], Патрік Шюттель [5], Сатоші Накамото [6].

Постановка задачі. Метою статті є дослідження сутності криптовалюти, аналіз ринку криптовалюти в світовій економіці. А також аналіз правового статусу криптовалюти в Україні.

Методологія. Методологічною основою проведеного дослідження є наукові праці та офіційні статистичні дані. Для обробки зазначеної інформації використовуються методи аналізу, синтезу, графічного опису, опису та інші.

Результати досліджень. З розвитком комп'ютерних технологій та Інтернету з'явилися «електронні гроші» (цифрові валюти) та електронні платіжні системи. Наприклад, міжнародні системи, такі як E-Gold, PayPal, Perfect Money, EasyPay, WebMoney, PayCash, та українські – Простір, LiqPay, iPay.ua та інші. Цифрові валюти використовуються для купівлі реальних товарів та послуг. Криптовалюти часто називають електронними або цифровими валютами, оскільки всі вони мають однакові властивості шифрування.

Криптовалюта – це цифровий актив, призначений для роботи в якості засобу обміну, використовуючи криптографію (безпечне спілкування з боку сторонніх осіб) для забезпечення транзакцій, контролю за створенням додаткових підрозділів та перевірки передачі активів [2].

Визначимо основні переваги та недоліки криптовалюти (рис.1).

<ol style="list-style-type: none">1) віртуальна валюта захищена криптографією;2) криптовалюту не можливо підробити;3) інформація про власника відсутня, зберігається анонімність транзакцій;4) швидка система платежів та грошових переказів;5) міжнародний обіг;6) відсутність залежності від уряду.	<ol style="list-style-type: none">1) висока тенденція коливання ціни;2) немає гарантії збереження електронних гаманців через відсутність регулюючого механізму;3) недовіра користувачів.
--	--

Рис. 1. Переваги та недоліки криптовалюти

Криптовалюти класифікуються як підмножина цифрових валют і також класифікуються як підмножина альтернативних та віртуальних валют [7]. Всі типи криптовалют децентралізовані – вони функціонують самостійно і не розробляються та не регулюються єдиним центральним органом керування. Отже, вартість криптовалюти встановлюють лише учасники ринку, які беруть участь у процесі купівлі та продажу на платформі обміну.

Нараховують більше 1000 видів криптовалют. З розвитком цієї сфери кількість криптовалют постійно зростає. Ринок криптовалют функціонує і дає змогу проаналізувати детальніше їх вартість. Розглянемо 10 найбільших за обсягом капіталізації (табл. 1).

Таблиця 1

Рейтинг найбільших криптовалют за капіталізацією (грудень 2017 р.)

№	Назва	Скорочення	Ринкова капіталізація млн.дол.США	Ціна, дол.США	Доступна кількість "монет" для купівлі
1	2	3	4	5	6
1	Bitcoin	BTC	218063	13039	16724075
2	Ethereum	ETH	43076	448	96169133
3	Bitcoin Cash	DCH	24748	1470	16840800
4	IOTA	MIOTA	13576	4,88	277953028
5	Ripple	XPR	9273	0,2393	387391450
6	Dash	DASH	5725	740	09
7	Litecoin	LTC	5501	102	7736777
8	Bitcoin Gold	BTG	4893	293	54157883
9	Monero	XMR	4697	304	16691199
10	Cardano	ADA	3042	0,1173	15443707
					259270705
					38

Джерело: сформовано автором на основі [8]

На початку грудня 2017 р. серед найбільших за обсягом капіталізації криптовалют є: Bitcoin, Ethereum, Bitcoin Cash, IOTA, Ripple, Dash, Litecoin, Bitcoin Gold, Monero, Cardano. Наразі біткоїн (Bitcoin) є найпоширенішою і найдорожчою криптовалютою.

Біткоїн – цифрова валюта, концепт якої був озвучений у 2008 р. Сатоші Накамото, і представлений ним у 2009 р., базується на самоопублікованому документі Сатоші Накамото [6].

В даний час вартість становить понад 13000 дол. США (змінюється щодня у бік зростання), обсяг капіталізації першої в світі децентралізованої криптовалюти становить більше 218 млрд. дол. США. Капіталізація біткоіна становить 58% світового ринку криптовалют [9].

Розглянемо детальніше зміну курсу біткоіна (рис. 1):

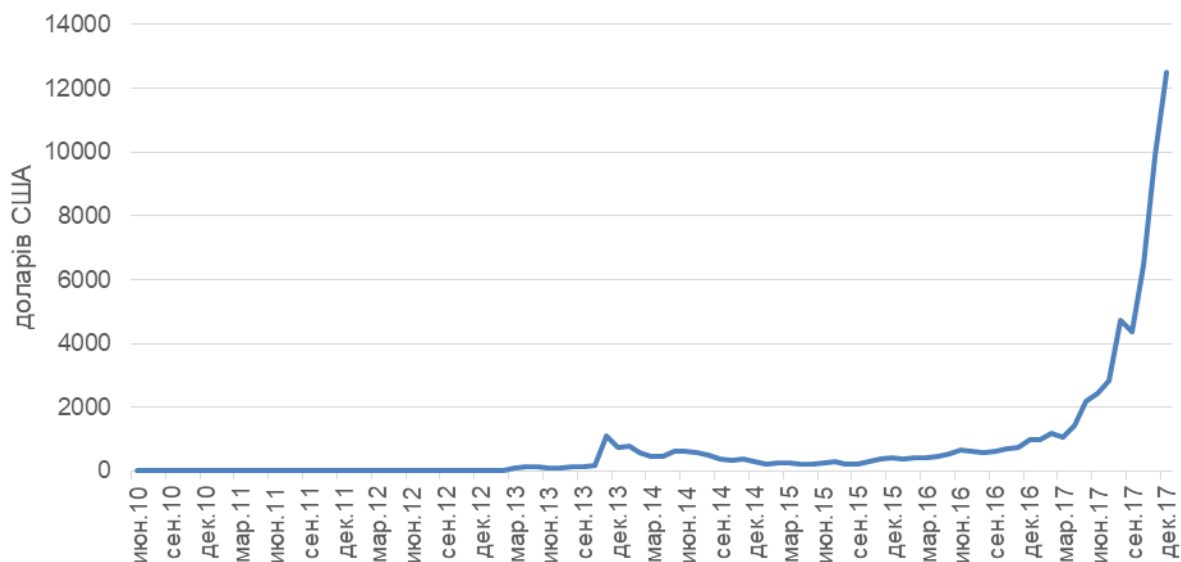

Рис. 2. Динаміка вартості біткоїна у світі 2010-2017 рр.

На рис. 2 зображено вартість біткоїна в 2010-2017 рр. Перші два роки існування ця криптовалюта не показувала значного рівня зростання. Лише на початку 2013 р. спостерігалось поступове зростання біткоїна. В 2017 р. біткоїн закріпився на позначці більше 1000 дол. США, в другій половині цього ж року почався стрімкий стрибок біткоїна вгору. В грудні 2017 р. вартість перевищила 12000 дол. США.

Біткоїни існують тільки у вигляді записів в реплікованих розподілених базах (блокчейн). Блокчейн – це технологія ланцюгів блоків, що може бути розповсюджена на будь-які взаємозалежні інформаційні блоки. В системі Біткоїн та аналогічних їй системах – це спеціальна структура для запису групи транзакцій. В блокчейні в загальнодоступному відкритому (нешифрованому) вигляді зберігаються всі транзакції, із зазначенням біткоїн-адреси відправників/одержувачів, але без інформації про реального власника цих адрес. У базі немає окремих записів про поточну кількість біткоїнів у будь-якого власника. Лише на підставі ланцюжків транзакцій стає зрозумілим поточну кількість біткоїнів, пов'язаних з тією чи іншою біткоїн-адресою. Тобто можна побачити, що на адресу надійшов 1 біткоїн, а по іншій транзакції на цю ж адресу надійшло 2 біткоїна, третя транзакція відправила з цієї адреси 1 біткоїн. Але в базі не зберігається окремого запису, скільки всього зараз біткоїнів знаходиться за даною адресою – просто надається можливість будь-якої миті це легко підрахувати. Такі підрахунки автоматично роблять клієнтські програми, користувач може і не помічати роздробленості інформації.

Ставлення до біткоїна в різних країнах світу значно відрізняється. Статус біткоїна досі не визначено або він змінюється. В США біткоїн розглядається як інвестиційний актив, в Японії – законний платіжний засіб з податком на його купівлю, в Китаї – операції з ним дозволені фізичним особам, але заборонені банкам.

В Україні соціально-економічні проблеми, криза банківської системи, нестабільність гривні та коливання курсу валют спричиняє поживлення

в зацікавленості криптовалютами. У 2014 р. було створено Bitcoin Foundation Ukraine – громадська організація, що сформована навколо інтересу до технології блокчейн, вивчає та прагне поширювати, розвивати біткоїн та інші криптовалюти на території України. Одним із напрямів роботи організації є розробка та впровадження нормативно-правових актів та інших документів законодавчого характеру для надання правового статусу біткоїна в Україні, адже Національний банк України не визнав біткоїн ні валютою, ні платіжним засобом.

З 19 грудня 2016 р. Українська біржа почала торгівлю ф'ючерсними контрактами на біткоїн. Це перший регульований ринок в світі, що запропонував торгівлю такими контрактами. А юридична компанія Axon Partners – перша українська компанія, що внесла біткоїн до статутного капіталу.

В жовтні 2017 р. у Верховній Раді України був представлений новий законопроект №7183 «Про обіг криптовалюти в Україні» [10], що передбачає створення правової бази для функціонування криптовалюти. В законопроекті зазначається, що державне управління в сфері обігу криптовалюти здійснюватиметься Національним Банком України. Держава не нестиме зобов'язань, а також не відшкодуватиме вартість криптовалюти у випадку її знецінювання або втрати з будь-яких інших причин. Суб'єкт криптовалютних операцій матиме право вільно розпоряджатись криптовалютою, зокрема здійснювати операції з обміну криптовалюти будь-яких видів на іншу криптовалюту, обмінювати її на електронні гроші, валютні цінності, цінні папери, послуги, товари тощо. Суб'єкт криптовалютних операцій самостійно дбатиме про захист криптовалюти та цілісність системи блокчейн. Криптовалютним біржам і власникам криптовалют проект закону пропонує зберігати всі дані за п'ять років. Для бірж також хочуть зробити обов'язковий моніторинг всіх транзакцій, а також ідентифікацію користувачів, адже, однією з переваг блокчейна вважається саме анонімність.

Висновки. Виходячи з проаналізованих даних вдалось з'ясувати, що ринок криптовалют розвивається стрімкими темпами. Найпоширенішими валютами є Bitcoin, Ethereum, Bitcoin Cash, IOTA, Ripple, Dash, Litecoin, Bitcoin Gold, Monero, Cardano. Також існує тенденція до зменшення обсягу біткоїнів в загальній капіталізації криптовалют.

Україна усвідомлює важливість розвитку ринку криптовалют і працює над нормативно-правовою базою, що виражається у прийнятті законопроектів, які створюють правову базу для функціонування криптовалют в Україні.

Література.

1. Antonopoulos A. Mastering Bitcoin. Unlocking Digital Cryptocurrencies / Andreas Antonopoulos., 2014. – (ISBN 978-1-4493-7404-4.).

2. Greenberg A. Crypto Currency [Електронний ресурс] / Andy Greenberg. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.forbes.com/forbes/2011/0509/technology-psilocybin-bitcoins-gavin-andresen-crypto-currency.html>.
3. Mitsuru I. "Is Bitcoin the Only Cryptocurrency in the Town? Economics of Cryptocurrency And Friedrich A. Hayek / I. Mitsuru, K. Yukinobu, M. Tsutomu. – 2014. – (SSRN 2405790.).
4. Schuettel P. The Concise Fintech Compendium / Patrick Schuettel. – Switzerland: Fribourg: School of Management Fribourg, 2017.
5. Tasca P. Digital Currencies: Principles, Trends, Opportunities, and Risks / Paolo Tasca. – 2015. – (SSRN 2657598.).
6. Nakamoto S. Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System [Електронний ресурс] / Satoshi Nakamoto. – 2009. – Режим доступу до ресурсу: <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>.
7. Cryptocurrencies: A Brief Thematic Review. Social Science Research Network. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3024330
8. Cryptocurrency Market Capitalizations [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://coinmarketcap.com/>
9. Cryptocurrency Market Capitalizations [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://coinmarketcap.com/charts/>
10. Проект Закону про обіг криптовалюти в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62684